

Geen twijfel mogelijk, deze dame heeft haar hart verpand aan deze mensen en aan dit continent. Dat weet ik zeker na tien dagen met haar te hebben rondgetrokken in Nicaragua. Als steunpunt van Broederlijk Delen voor Midden-Amerika symboliseert de Vlaamse Helene Van Acker op schitterende wijze het bondgenootschap tussen Noord en Zuid. Door haar werk, maar ook in haar leven.

Ilse Van Halst

'Samen een weg banen waar geen weg is'

VANUIT haar thuisbasis in het naburige El Salvador schuimt Helene Van Acker deze dagen Centraal-Amerika af om de partners van Broederlijk Delen op te zoeken. Meteen de verwezenlijking van een kinderdroom: de ontdekking van zuidelijk Amerika. Na haar studies maatschappelijk werk had ze voldoende gespaard en in 1979 was ze weg. „Ik had Spaans geleerd, veel gelezen en tal van mensen aangeschreven met de vraag of ik als vrijwilliger een tijdje in hun project mocht meedraaien. Of hoe je het aangename aan het nuttige kunt paren. Ontwikkelingssamenwerking boeide me altijd al.”

- Je schreef zelfs een bisschop in Ecuador aan?

Mgr. Proaño, in Riobamba. Het werd een beklievende ervaring, die me naar kleine gemeenschappen voerde waarin ik mocht werken en leven. Een nieuwe wereld ging voor me open. Ik maakte kennis met geëngageerde en puik opgeleide mensen die hun kennis en ambitie eens een keertje *niet* aanwendden om de eigen portefeuille te spekken, maar die in dienst stonden van de ontwikkeling van de gemeenschap.

Zo kreeg ik op reis een goed zicht op de dynamiek tussen mensen en op armoede als structureel probleem. En werd ik politiek bewust. Tussendoor kwam ik onder de indruk van de schoonheid van het Amazonewoud, maar tegelijk van de hardheid van het bestaan. In de Incastad Machu Picchu verwonderde ik me erover hoe een volk, ooit zo groots, vandaag zo gemarginaliseerd en uitgebuit kan zijn. Die reis werd de beste 'universiteit van het leven'. Een blikopener.

- En dan begon het te kriebelen en wilde je zelf wat ondernemen?

Ik ontmoette voortdurend mensen die niet konden lezen of schrijven, die in armoede leefden en de meest elementaire gezondheidszorgen moesten ontberen, terwijl ik de kans kreeg de wereld te zien. Ook al was het met de rugzak en sliep ik soms onder de blothemel. Na mijn terugkeer naar

België besloot ik een basiscursus medische gezondheid te volgen.

Vervolgens ging het richting Honduras, waar meer dan 25.000 Salvadoraanse vluchtelingen werden opgevangen in kampen. Zij waren op de loop voor de tactiek van de verschroeiende aarde die het leger in hun land toepaste. Met mijn collega's werkte ik een systeem uit voor basisonderwijs en voor de alfabetisering van volwassenen. Centen waren er niet, dus moesten we creatief te werk gaan. Geen papier? Dan maar schrijven in het zand. Ik leerde er overigens mijn man kennen, een Salvadoraan die er als promotor actief was.

Later was ik vrijwilligster in El Salvador en in Nicaragua. In 1992 woonde ik in El Salvador de installatie bij van de *Comisión de la Paz*, die moest toezien op de

uitvoering van de vredesakkoorden. De volgende jaren liet ik me dan weer in met vrouwenbewegingen in rurale gemeenschappen, waarbij ik kleine productiestrategieën hielp bedenken en toepassen.

Er is maar warmte in je relatie met de partners als je er je ziel in legt, als je bereid bent erin te investeren, en vice versa

- Vandaag ben je voor Broederlijk Delen het steunpunt voor Midden-Amerika. Wat boeit je daarin het meest?

Ik kan me prima vinden in Broederlijk Delens visie op ontwikkelingssamenwerking als duurzame ontwikkeling en gemeenschapsopbouw. Als steunpunt vorm ik de schakel tussen Midden-Amerika en België. Ik ben dus zowel lokaal bezig als betrokken bij de 'Noordwerking' en het politieke lobbyen in België. Ook de kritische maar constructieve reflectie op de eigen werking spreekt me erg aan.

Zo schoof Broederlijk Delen voorheen graag participatief burgerschap en duurzame rurale ontwikkeling naar voren, zonder dat te verbinden met gemeenschapsopbouw. Dat moest ieder maar voor zich invullen. Gevolg: onsamenhangend beleid. Inmiddels werd hierover in Brussel én met de partners in het Zuiden al heel wat denkwerk verricht. En zit iedereen opnieuw op dezelfde lijn.

Broederlijk Delens eerste wereldfeest, Vice Versa, in 2002 met partners uit verschillende continenten mondde uit in een basistekst die duidelijk stelt dat de organisatie gemeenschapsversterkend wil werken via doelgroepen, waarbij erover wordt gewaakt geen elitaire groepsvorming te stimuleren, maar oeg te hebben voor de impact op de hele gemeenschap. De uitdaging is nu deze tekst terug te spelen naar onze partners én hem mee te nemen in het kritisch denken over de eigen actie. Reiken we elkaar daadwerkelijk de hand, of staan we er nog steeds met het opgeheven vinger-

tje? Kortom, er dient evenzeer in het Noorden gewerkt. Het is een articulatie van krachten, waarbij je aanvullend bezig bent op lokaal niveau, maar tegelijk oog hebt voor de globale linken en de politieke lobby, met de bedoeling op structureel vlak iets te veranderen. Slechts dankzij die samenwerking tussen Zuid-Noord is verandering mogelijk.

- Maar jij werkt het liefst op het terrein?

Als steunpunt sta je met beide voeten in de realiteit. Ik heb veel contact met de lokale mensen, ik begeleid de partners, maar ik wissel ook intern van gedachten over de visie, ik doe voorstellen aan 'Brussel' omtrent nieuwe projecten, verzet ook administratief werk. De veldbezoeken, de uitwisselingen met teams, voelen hoe mensen gedreven worden, zien hoe ze vooruitgang boeken op het terrein... Dat alles is zeer inspirerend.

Met de partners klikt het prima. We hebben onderling voldoende vertrouwen opgebouwd om zowel de vooruitgang als de knelpunten ter sprake te kunnen brengen. Tijdens onze vergaderingen luister ik steevast eerst naar wat zij van plan zijn en welke richting ze uit willen met hun projecten. Die luisterbereidheid waarderen zij enorm. Pas daarna licht ik hen in over de werking van Broederlijk Delen en de interne reflectie. Ja, het is ontgensprekelijk een uitwisseling onder gelijken.

Onze partners in de regio probeer ik twee keer per jaar te bezoeken. Het is steevast een warm weerzuit, waarbij we elkaar honderduit vragen over hoe het loopt in het gezin en op school. Onze relatie overstijgt ver het formele. Die warmte is er evenwel pas als je bereid bent je ziel in die relatie te leggen en erin te investeren, en vice versa. De grond van elk ontwikkelingswerk is de bereidheid samen met elkaar op weg te gaan en samen een weg te banen waar er geen is.

© Ilse Van Halst

Op 18 maart kunt u in Mechelen naar Broederlijk Delens wereldfeest Vice Versa 2006. Alle info via telefoon 02/502.57.00 en website www.broederlijkdelen.be.